

הכנת כותנה אורגנית לקטיפ – גלבוע 2004 / דגנית שדה

דגנית שדה⁽¹⁾, dganits@betalfa.org.il, אלישע שמש⁽¹⁾, יורם שטיינברג⁽²⁾, דן וסרמן⁽³⁾, עוזי

לויטה⁽³⁾, משה מור⁽³⁾

(1)-ועדת מגדלים, (2)- שה"מ (3)- גד"ש בעמקים

תקציר

שבועיים לפני סוף עונת הגידול 2002, הונחתה על מגדלי הכותנה האורגנית, דרישה חד משמעית, שאין להשתמש ב"מג", לצרכי שילוך. מכיוון שבפרק הזמן שנותר, לא נמצאה חלופה אורגנית מתאימה, הכותנה נקטפה והנוקים למגדלים היו גדולים במספר אספקטים -

א. איכות ירודה.

ב. פחת קטיפ גבוה בשדה.

ג. קשיים טכניים במהלך הניפוט.

בעונת 2003 ניסינו להתמודד עם רוע ה"גזירה", ע"י שינוי משטרי ההשקיה בעומדים שונים, אך התוצאות לא השביעו רצון.

בעונת 2004 התמקדנו בחיפוש תכשירים דו-תכליתיים, המתאימים לסוף עונת הגידול. תכשירים אורגניים להדברת פגעים, הגורמים לייבוש ולנשירת עלים.

בשטח של קיבוץ הפציבה, העמדנו תצפית בריסוס באמצעות מרסס גב מוטורי, בנפח של 25 ליטר/לד', בחלקות של 10 מ' אורך, עפ"נ 2 שורות. התכשיר שנתן תוצאות ויזואליות טובות יותר מהשאר, היה 6 OC, בריכוז של 15%. בתחשיב עלות הטיפול בריכוז שנבדק, המדבר על 3.75 ל"לד', ההוצאה נמצאה יקרה מאד.

הוחלט לבדוק השפעת התכשיר במרסס גד"ש מסחרי עם מפוח, בנפח של 7 ל"לד', בריכוז של 15%. שלושה טיפולים בוצעו בשדה של קיבוץ תל – יוסף, ב- 4 חזרות לאורך 170 מ' וברוחב 18 מ' לחלקה:

א. ריסוס אחד, בהתאמה למועדי השילוך באזור.

ב. שני ריסוסים, בהתאמה למועדי השילוך באזור.

ג. היקש.

המדדים שנבדקו:

- הערכה ויזואלית פעם אחת בכל חלקה במהלך ספטמבר.

- קטיפ מסחרי לערמה, ניפוט מסחרי ומשלוח בדיקות למכון המיון, בהשוואה לערמות כותנה מאזור שכן.

לאחר ביצוע הטיפולים, השטחים צולמו באופן סדרתי, כדי לבחון האם קיימים הבדלים ויזואליים. ע"י אחד מהמעריכים, מתוך 4, נראתה שונות מסוימת בין החלקות המטופלות לחלקות ההיקש, היתר לא ראו זאת.

טבלה 1: תוצאות מיון הקטיף המסחרי של הכותנה שקיבלה טיפול, לעומת ההיקש תל יוסף 2004

קטיף מסחרי 21/9									שם הטיפול	מס'
דביקות	SFC	חוק	התארכות	אחידות	עדינות	אורך	טיב	% טיבים		
6	6.3	26.9	6.2	76.4	4.1	1.12	444	34.7	OC 6	1
5	6.1	27.3	6.4	76.6	4	1.14	485	29.9	היקש	2
6	6.9	27.2	6.3	76.6	4	1.12	484	36.7	היקש	2

עדיין איננו מרוצים מהתוצאות המדווחות הנ"ל ואנו בודקים אפשרויות נוספות לשיפור הכנת הכותנה האורגנית לקטיף מכני. כלומר, הפחתת עומס העלווה הירוקה בקטיף, מבלי לפגוע ביבול ובאיכותו.

מבוא

שבועיים לפני סוף עונת הגידול 2002, הונחתה על מגדלי הכותנה האורגנית, דרישה חד משמעית, שאין להשתמש ב"מג", לצרכי שילוך. מכיוון שבפרק הזמן שנותר, לא נמצאה חלופה אורגנית מתאימה, הכותנה נקטפה והנזקים למגדלים היו גדולים במספר אספקטים -

ד. איכות ירודה.

ה. פחת קטיף גבוה בשדה.

ו. קשיים טכניים במהלך הניפוט.

בעונת 2003 ניסינו להתמודד עם רוע ה"גזירה", ע"י שינוי משטרי ההשקיה בעומדים שונים, אך התוצאות לא השביעו רצון.

חומרים ושיטות

בעונת 2004 התמקדנו בחיפוש תכשירים דו-תכליתיים, המתאימים לסוף עונת הגידול. תכשירים אורגניים להדברת פגעים, הגורמים לייבוש ולנשירת עלים.

בשטח של קיבוץ חפציבה, העמדנו תצפית מקדימה בתכשירים בריכוזים שונים, בריסוס באמצעות מרסס גב מוטורי, בנפח של 25 ליטר/לד', בחלקות של 10 מ' אורך, עפ"נ 2 שורות, בשתי חזרות. התכשיר שנתן תוצאות ויזואליות טובות יותר מהשאר, היה OC 6, בריכוז של 15%. בתחשיב עלות הטיפול בריכוז שנבדק, המדבר על 3.75 ל"ל/לד', ההוצאה נמצאה יקרה מאד.

בעקבות הצלחות עם תכשירים קונבנציונליים דומים, בהפחתת נפחי התרסיס, הוחלט לבדוק השפעת התכשיר במרסס גד"ש מסחרי עם מפות, בנפח של 7 ל"ל/לד', בריכוז של 15%. כלומר, כמות סה"כ של כ- 1 ל"ל/לד'. שלושה טיפולים בוצעו בשדה של קיבוץ תל - יוסף, ב- 4 חזרות לאורך 170 מ' וברוחב 18 מ' לחלקה -

ד. ריסוס אחד, בהתאמה למועדי השילוך באזור.

ה. שני ריסוסים, בהתאמה למועדי השילוך באזור.

ו. היקש.

בחינת יעילות טיפולי סוף העונה להכנת כותנה מטיפוס אקלה לקטיף, הבדיקה הייתה חד גורמית (טיפול), ב- 4

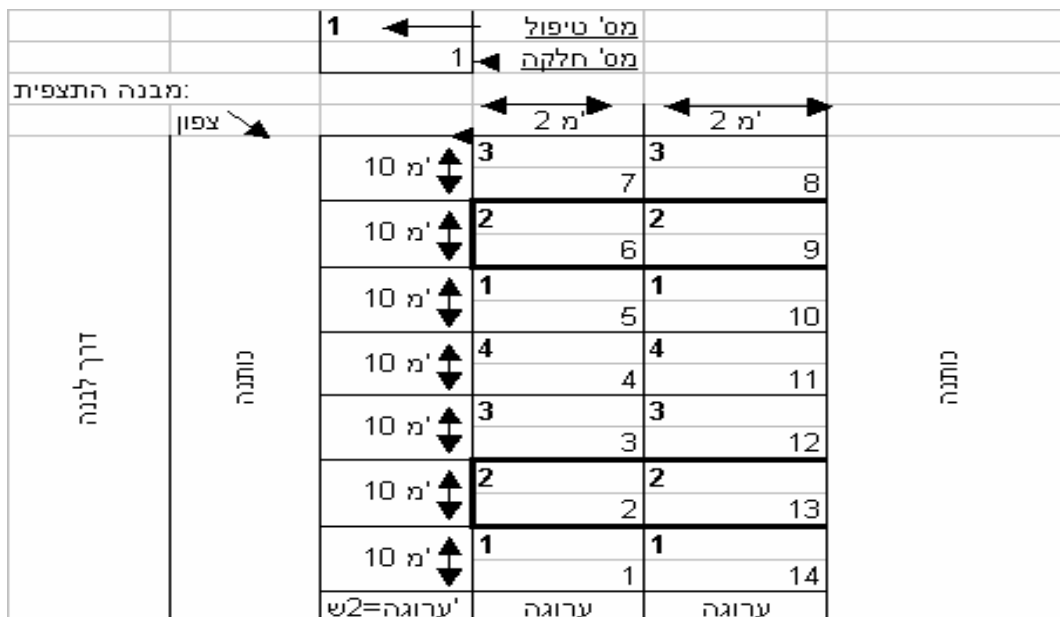
חזרות. גודל כל חלקה היה כ- 3 דונם, פרוט בטבלה 1. המדדים שנבדקו:

- הערכה ויזואלית פעם אחת בכל חלקה במהלך ספטמבר.
- קטיף מסחרי לערמה, ניפוט מסחרי ומשלוח בדיקות למכון המיון, בהשוואה לערמות כותנה מאזור שכן.

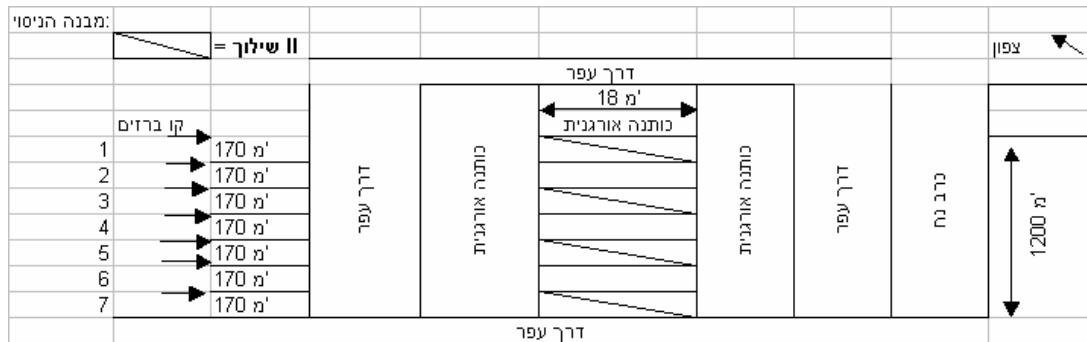
טבלה 1 : פרוט מאפייני החלקות במהלך התצפית בחפציבה ובתל יוסף 2004- אגרוטכניקה, השקיה ודישון

קטיף	דישון	מים	ה. מזיקים	אגרוטכניקה		כללי
				ה. עשבים סמ"ק/לד'	מ. זריעה	
20/9 – קטיף יבול גלמי - 580 ק"ג/ד' סיבים - 190 32.8% ק"ג/ד',	קרקע בינונית כבדה 10/2002 קומפוסט - 3 מ"ק/לד'	טפטוף - 540 מ"ק/ד' מי אגודה	29/4 בלבול I-40 1/6 בלבול II - 20 2/7 בלבול III - 15	5 קלטורי חורף, 2-3 קלטורי אביב.	- 14/4 מונוסם 11 - זרעים למ' Z-236	אתר חפציבה כרב תירס מתוק עיבודים דיסקוס – יישור-סימון
21/9 – קטיף יבול גלמי - 495 ק"ג/ד' סיבים - 165 33.3% ק"ג/ד',	קרקע בינונית כבדה 09/2003 קומפוסט - 4 מ"ק/לד'.	טפטוף - 500 מ"ק/ד' מי אגודה	15/5 בלבול I- 30 15/6 בלבול II - 25 15/7 בלבול III - 25	3 קלטורי חורף, 3 קלטורי אביב.	- 5/4 מונוסם 12- זרעים למ' Z-236	אתר תל יוסף כרב חיטה לגרעינים עיבודים דיסקוס – פיזור - יישור-סימון

מבנה השטח וחלוקת הטיפולים, חפציבה 2004

מבנה השטח וחלוקת הטיפולים, תל יוסף 2004:

תוצאות ודיון

לאחר ביצוע הטיפולים, השטחים צולמו באופן סדרתי, כדי לבחון האם קיימים הבדלים ויזואליים. ע"י אחד מהמעריכים, מתוך 4, נראתה שונות מסוימת בין החלקות נהמטופלות לחלקות ההיקש, היתר לא ראו זאת. השטח בתל יוסף, אשר רוסס באופן מסחרי, נקטף לערמה נפרדת ודוגמאות נשלחו למיון לאחר הניפוט המסחרי, פרוט בטבלה 2.

טבלה 2: תוצאות מיון הקטיפה המסחרי של הכותנה שקיבלה טיפול, לעומת ההיקש תל יוסף 2004

קטיף מסחרי 21/9									שם הטיפול	מס' מט'
דביקות	SFC	חוזק	התארכות	אחידות	עדינות	אורך	טיב	% סיבים		
6	6.3	26.9	6.2	76.4	4.1	1.12	444	34.7	OC 6	1
5	6.1	27.3	6.4	76.6	4	1.14	485	29.9	היקש	2
6	6.9	27.2	6.3	76.6	4	1.12	484	36.7	היקש	2

סיכום

עדיין איננו מרוצים מהתוצאות המדווחות הנ"ל ואנו בודקים אפשרויות נוספות לשיפור הכנת הכותנה האורגנית לקטיפה מכני. כלומר, הפחתת עומס העלווה הירוקה בקטיפה, מבלי לפגוע ביבול ובאיכותו.

הבעת תודה

לצוותי הגד"ש מחפציבה ומתל יוסף, למיקי מחברת "מירב דגן" ולצור אליהו מחב' "אגרון" על התמיכה בגיבוש, במימון ובביצוע התצפיות.